

Vaan

Shofar is een hoorn die in de joodse eredienst wordt gebruikt

**Orgaan van de Bond van
Hervormde Mannenverenigingen op Gereformeerde Grondslag**

- Warm aanbevolen blz. 3
- De horens en de smeden blz. 4
- De Openbaring van Johannes blz. 7
- De Ziekentroost blz. 10

Ds. J.H. Lammers

• *Van de voorzitter*

Meeleven

Al eerder schreven we dat broeder Groenendijk, onze tweede secretaris, slokdarmkanker heeft. Hij onderging eind vorig jaar een operatie, kreeg daarna chemokuren en werd bestraald. Tijdens een tweede operatie op 21 juni bleek dat het te risicovol was om de tumor te verwijderen. De boodschap die hij kreeg is dat er geen verdere behandeling meer mogelijk is. Dit is een heel ingrijpend bericht. Desondanks weten broeder Groenendijk en zijn vrouw dat de Heere met hen is en hen draagt. We wensen hen en allen die bij hen horen, de kracht en de vrede van de Heere toe.

Lijden

Meerderen hebben te maken met vragen in verband met de weg door het leven. Iemand stuurde mij een boekje op van Elisabeth Elliot, getiteld De hand van de wever. Elisabeth schrijft uit eigen ervaring dat lijden nooit voor niets is. Om dat uit te leggen, gebruikt ze een voorbeeld. Ze schrijft: 'Een timmerman bouwde voor ons een huis in de jungle met alles erop eraan. Ik was gewend om over zijn schouder mee te kijken en te vragen: Wat is dit voor gereedschap? Waarom doe je dat op die manier? Hij hield er niet van en stuurde me weg. Je zult het wel zien als het klaar is. Vertrouw me maar. Zo is God, zo legt Elisabeth uit. We zijn gewend om Hem onze vragen te stellen, maar Hij zegt: Vertrouw Me maar. Ik maak iets moois van je leven, iets waar je nu nog geen idee van hebt.'

Lied

*Wie maar de goede God laat zorgen
en op Hem hoopt in 't bangst gevaar,
is bij Hem veilig en geborgen,
die redt Hij god'lijk, wonderbaar:
wie op de hoge God vertrouwt,
heeft zeker op geen zand gebouwd.*

• *in dit nummer*

Van de voorzitter.....	2
Meditatie	3
Bijbelstudie o.t.....	4
Bijbelstudie n.t.....	7
De Ziekentroost (2).....	10
Organisatienieuws.....	14
Overlijdensberichten.....	15
Boekbespreking.....	16

• De kopij voor het september-nummer moet vóór 20 augustus bij de drukker (info@boutdruk.nl) aanwezig zijn.

- ISSN 0167 - 3564
- www.hervormdemannenbond.nl
- Verschijnt 10 maal per jaar • Voor leden gratis
- Niet-leden €18,00 per jaar
- Abonnementen lopen per kalenderjaar
- Opzeggen voor 1 december

• Administratie:
 Email: info.mannenbond@solcon.nl
 Bankrekeningnr. NLO8RAB00377871559
 t.n.v. Herv. Mannenbond op G.G.
 Telefonisch contact 0180 398670
 (maandagmorgen van 9.00- 12.00 uur)
 en postadres: 1e secretaris,
 p/a Dondersstraat 6,
 2984 GR Ridderkerk.

Warm aanbevolen

'dat u een brief van Christus bent'
(2 Korinthe 3 : 3)

Het is het beste om, voordat u en jij de meditatie leest, eerst het hoofdstuk 2 Korinthe 3 te lezen. Waar gaat dat over? Er werd in Korinthe gevraagd naar de aanbevelingsbrief van Paulus: 'Paulus, u zegt dat een dienaar van Christus bent, maar laat uw aanbevelingsbrieven eens zien, welke gemeenten hebben u naar ons gestuurd? Welke referenties hebt u?' Hoezo? Men zei: 'vraag Paulus naar zijn aanbevelingsbrieven, want die heeft hij niet; die Paulus is een indringer en zijn boodschap klopt niet.' Paulus reageert daarop: heb ik geen aanbevelingsbrieven? Vraag het aan de gemeente van Korinthe: zij zijn een gemeente van Christus in die grote havenstad Korinthe en wie was de eerste zendeling met de boodschap van Jezus Christus, waardoor deze gemeente van Christus ontstond? Ja, dat wist iedereen: Paulus. Paulus zegt dan ook: jullie zijn mijn aanbevelingsbrief, mijn referentie, dat ik door God geroepen ben om de boodschap van Jezus Christus door te geven!

Hoe ziet die aanbevelingsbrief van Paulus er uit? Het papier: dat zijn de mensen in Korinthe, de gelovigen. Wat is dat voor papier? Geen blanco papier. Hoe zo niet? De gelovigen in Korinthe waren eerst heidenen; zij dienden afgoden, waarvan ze dachten die moeten we op onze hand hebben: voor de vruchtbaarheid, voor de handel, voor de natuur, enz, enz. Dát pa-

pier wordt gebruikt om er een brief van Christus van te maken. Wie doet dat? De Geest van de levende God (vers 3). Hoe doet de Heilige Geest dat? Zie 'stenen tafels' en 'tafels van vlees'. Steen betekent: ongelovig, ongevoelig voor God, afgesloten voor God, moet niets van God hebben. Vlees betekent hier: uw hart open voor God, gevoelig voor God, verlangen naar God, met Gods liefde vervuld worden, het hart als een spons die de woorden van God opzuigt. Welke woorden van God? Er staat: 'stenen tafels', dat zijn platen van steen. Denk aan Mozes, want zijn naam wordt verschillende keren in 2 Korinthe 3 genoemd: Mozes met de twee stenen platen. Wat stond er op? De Tien Geboden: dat is de wet van de Heere. Wat doet de Heilige Geest? Hij schrijft de tien geboden in uw hart, zodat het iets van uzelf wordt. Weet u hoe? Zie de naam 'Christus'. Dat betekent: profeet. De Heere Jezus is de Profeet, die de tien geboden uitgelegd heeft. Lees de Bergrede maar in Mattheus 5-7. Wat staat daar? De Heere Jezus zegt: waar ben Ik voor gekomen? Om de zonden tegen de tien geboden te verzoenen. Zeker, dat als eerste. En verder? Zegt de Heere Jezus: 'Ik heb de tien geboden voor u vervuld en u kunt ze nu wel overslaan?' Nee, Hij: 'Ik heb de geboden lief, met heel Mijn hart, met heel Mijn ziel, met heel Mijn verstand, met al Mijn krachten.' Hij is er één mee. En weet u wie Jezus' discipelen en volgelingen

zijn, wie de brieven van Christus zijn? Die Zijn geboden bewaren, er één mee zijn, net als Hij en ze doen, uit liefde. Bent u dat ook?

Wie mogen die brieven van Christus lezen? Alle mensen (vers 2). Ja, de lezerskring is heel breed en divers. Bent u een lezer? Of bent u een leesbare brief van Christus?

Bevelen wij de dienst van de Heere Jezus Christus warm aan als een liefdedienst? Kunnen ze u, jou en mij als referentie voor de dienst van de Heere Jezus opgeven? Daar heeft de wereld en onze naaste, daar hebben onze gemeenten en kerken, daar hebben jongeren en ouderen behoefte aan. Warm aanbevelen!

Ds. J.H. Lammers

• *Bijbelstudie o.t.*

Tweede nachtgezicht: de horens en de smeden

Zacharia 1: 18-21

Inleiding

Het tweede nachtgezicht staat niet los van het eerste. Ruiters hebben gemeld dat het overal op aarde stil is. Er is nergens beweging die wijst op de komst van Gods Koninkrijk. De teruggekeerde ballingen hebben het zich anders voorgesteld. Juda en Jeruzalem liggen er desolaat bij. Ze moeten weten dat het vanwege hun zonden is, zoals aangekondigd is (Lev.26: 27-33). In het tweede visioen laat de Heere zien dat Hij aan Zijn verbond denkt. Is dat omdat het volk zich heeft bekeerd tijdens de ballingschap? Het is vooral vanwege de genade van de Heere.

Vier horens

Zacharia ziet in een visioen in de nacht opnieuw iets onverwacht wat hem verrast. Hij ziet vier horens (vers 18). Hij vraagt de engel die met hem spreekt: 'Wat betekenen deze horens (vers 19)?' Hij belijdt zijn onwetendheid. Hoewel hij profeet is, weet hij niet alles. De engel zegt: 'Dat zijn de horens die Juda, Israël en Jeruzalem verstrooid hebben.'

Merkwaardig is de volgorde: Israël tussen Juda en Jeruzalem in. Slaat Israël op het tienstammenrijk en Juda op het tweestammenrijk? Het kan ook zijn dat Juda en Israël beide aanduidingen zijn voor Juda en dat Israël een preciezere definitie is van Juda, een soort erenaam. Van Juda is Jeruzalem de heerlijke hoofdstad.

Betekenis van de horens

Dieren, zoals een stier, hebben een hoorn. Een hoorn is een symbool van kracht. Bij het getal vier denken we aan de vier windstreken. De vier horens zijn een beeld van de wereldmachten, die vijandelijk staan tegenover Israël.

Er zijn uitleggers die stellen dat de vier horens zien op de Assyriërs die het tienstammenrijk in ballingschap voerden in 722 v. Chr., de Babyloniërs die het tweestammenrijk in ballingschap leidden in 586 v. C. in Babel, de Perzen die het volk op dat moment overheersten en de Grieken en alle andere

aardse machten die Israël in de toekomst zouden aanvallen.

Andere uitleggers denken aan de vijanden in het noorden, zoals de Assyriërs, Babyloniërs en Samaritanen; de Egyptenaren in het zuiden; de Filistijnen in het westen en de Ammonieten en de Moabieten in het oosten. Het is niet per se noodzakelijk om aan vier afzonderlijke wereldrijken te denken, maar het kan ook wijzen op de gezamenlijke vijanden van God, de totale wereldmacht die Gods volk onderdrukt.

Antigoddelijke machten

Het is niet moeilijk om de lijn door te trekken naar alle anti-goddelijke krachten (Daniël 7: 7 ev en 8: 3 ev). Het beest uit de zee (Openb. 13: 1 ev) die wijst op de antichrist, heeft tien horens. In elke tijd heeft de Kerk die de Heere verzamelt uit Israël en de volkerenwereld aanvallen van angstaanjagende horens te verduren. Krijgen wij hiermee te maken? Ons overkomt niet iets vreemds. Jezus heeft het meegemaakt op Golgotha (Psalm 22: 13). De haat van de wereld overkomt ons om Christus wil.

De tegenstand zal tot de laatste dag doorgaan.

Vier smeden

De HEERE, de trouwe God van het verbond, toont Zacharia vervolgens vier smeden (vers 20). Weer is Zacharia onwetend en vraagt: 'Wat komen die doen?' Hij verwacht blijkbaar een handeling. De HEERE zegt: 'Dat waren de horens die Juda verstrooid hebben, zozeer dat niemand zijn hoofd kon opheffen.' Dat wijst op vernedering en ellende (Richteren 8: 28 en Job 10: 15). De Joden verliezen hun zelfvertrouwen en levensmoed. De smeden zijn echter gekomen om de ho-

rens van de heidenen angst aan te jagen en neer te werpen.

Om deze woorden te begrijpen moeten we weten wat een smid is. Vroeger had je in elke plaats een smid. Een smid is een bewerker van metaal. In de smidse, de werkplaats van de smid, stond een aambeeld, een ijzeren blok. Het metaal werd eerst gloeiend heet gemaakt en vervolgens door een hamer gevormd op het aambeeld.

Voor het woord smid wordt een woord gebruikt dat betekent: arbeider in steen, hout of metaal. Ook de kunstige handwerkers aan de tabernakel, Bezaleël en Aholiab, worden zo genoemd (Ex 35: 35 en 38: 23). Er is een even groot aantal smeden als horens. Tegenover elke hoorn heeft de Heere een smid. De Heere zal de vijanden op Zijn goddelijk aambeeld stukslaan.

De Heere gebruikt mensen

Wie worden met de smeden bedoeld? Er zijn uitleggers die wijzen op mensen die een middel in de hand van de Heere mogen zijn (Matthew Henry). Hij gebruikt mensen die de kunde en het gereedschap hebben om de horens te verbreken. Genoemd worden de namen van Zerubbabel, Jozua, en enkele decennia later Ezra en Nehemia. Zij zetten de herbouw van de stad Jeruzalem en de tempel voort, ondanks de tegenstand.

Er is een groot verschil tussen een hoorn en een smid. Beiden zijn symbolen van kracht. De hoorn ziet op de brute kracht, de smid ziet op de kracht van de wijsheid. Een stier kan met zijn horens alles kort en klein slaan, de smid echter is een soort kunstenaar. Hij maakt een kunstwerk uit het harde materiaal dat voor hem ligt. De hoorn is het teken van de zonde, van het vlees, de smid is teken van de Heilige Geest.

Over het algemeen is het voor ons mensen gemakkelijker af te breken dan op te bouwen. Om een werker te zijn in Zijn Koninkrijk hebben we bekering nodig. Daar zorgt de Heere Zelf voor. Vanuit de hemelse smidse werkt Hij aan ons. Daarvoor gebruikt Hij de beitel en de moker. Het doet pijn als Hij door Zijn Geest in ons werkt. Hij werkt echter niet om ons te vernietigen, maar tot ons heil. Hij vernieuwt ons naar het beeld van de Heere Jezus.

De ene macht verbreekt de andere

Er zijn andere uitleggers die erop wijzen dat met de vier smeden niet per se personen worden bedoeld, maar machten. Het getal vier wijst dan weer op de vier windstreken. Het zijn wereldmachten. De ene wereldmacht vernietigt de andere. Voor elke hoorn een smid. De Heere laat vijanden van Zijn volk te niet doen door andere vijanden.

Geldt het niet van alle wereldmachten dat ze opgaan, blinken en verzinken? Door middel van de Perzen heeft de Heere Babel gebroken. De Grieken hebben de macht overgenomen van de Perzen en de Romeinen weer van de Grieken, totdat uiteindelijk het Koninkrijk van God overwint. In de volheid van de tijd wordt Jezus geboren (Lukas 2: 1-7). Het lijkt erop dat de Heere Jezus het verliest. Hij gaat naar het kruis en sterft. Hij staat echter op uit de dood en verbreekt alle horens. Hij gaat zitten aan de rechterhand van de hemelse Vader en triomfeert over de boze machten. Hij verlost Zijn gemeente, zonder dat ze er zelf iets voor behoeven te doen. De duivelse macht vernietigt zichzelf. Daarom mag het ons worden verzekerd: 'de poorten van de hel zullen haar (de gemeente van Christus) niet overweldigen (Matth.16: 18).'

De Heere houdt Zijn gemeente vast door allerlei crises heen.

Geloof

Ik wil u wijzen op een verschil tussen vers 18 en 20. Zacharias ziet de horens. De smeden moeten hem worden getoond. Daar moet speciale aandacht voor worden gevraagd. De ogen moeten worden geopend voor de verlossing van de Heere. Onze ogen zijn immers gesloten voor Zijn heil. Het is de Heere Die de ogen opent en ons geeft te zien dat de verlossing van Hem is. Met onze gewone ogen zien we de dreigingen en het maakt ons bang. De Heere geeft ogen van het geloof, zodat we weten veilig te zijn in Zijn handen

De horens van het altaar

In dit gedeelte horen we over vier horens. Heeft Zacharia gedacht aan de vier hoeken van de altaren in de tempel? Deze hadden als functie om er offerdieren aan vast te binden. Er werd offerbloed aan die horens gestreken (Exod. 29: 12; Lev. 4: 7, 25 enz.). Het betekent dat een boetvaardige zondaar heil en hulp mag verwachten van de Heere. Vier horens wil zeggen: of je nu komt van oosten, westen, noorden en zuiden, ieder is bij de Heere welkom. Onder deze horens kan niemand anders bedoeld zijn dan de beloofde hoorn van het heil uit het huis van David (Ps. 132: 17; Luk.1: 69).

Gespreksvragen

1. Zacharia is voor ons tot een voorbeeld van leergierigheid. Hoe kan het dat er soms sprake is van betweterij in de gemeente? Hoe leren wij om leergierig te zijn?
2. Wat is antisemitisme? Hoe zie je dat in de geschiedenis? En vandaag? Hoe kun je je hiertegen verzetten?

3. Wat is de antichrist? Wat horen wij in 2 Thessalonicenzen 2 en Openbaring 13 over de antichrist? Hoe kom je de antichrist vandaag tegen?
4. We horen over horens. Wat zegt het ons dat ook het Lam wordt getoond met horens (Openb. 5: 6)?
5. Hoe kun je het werk doen van een smit? Wat is hiervoor nodig?
6. Hoe zie je in onze tijd dat de ene macht de andere macht teniet doet?
7. Lees Psalm 91. Over welke dreiging wordt in deze psalm gesproken? Wat is het houvast van de gelovige?

Ds. M. Maas

• *Bijbelstudie n.t.*

Het laatste Bijbelboek, de Openbaring van Johannes (3)

Openbaring 4

Vers 1 - 3

Johannes heeft de zeven brieven intussen geschreven en één van de laatste woorden zijn: ‘Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop (...). Wie overwint, zal Ik geven met Mij te zitten op Mijn troon’, (3:20-21). Dan lezen we verder in hoofdstuk 4 en ziet Johannes een geopende deur in de hemel en hoort de eerste stem die met hem sprak (4:1). Dan denk je: nu zal er wel een stroom van gericht en van geweld over de wereld losbarsten. Dat gaat ook gebeuren, maar eerst mag Johannes rustig in de hemel rondkijken. Wat is de hemel? Is dat een verlengstuk van de aarde, maar minus alle ellende? Is het een soort droompark dat van alle gemakken voorzien is? Psalm 115 werpt licht op onze vraag. Daar vragen de heidenen. ‘Waar is toch hun God?’ (Ps. 115:2b). De heidenen begrepen niet veel van de godsdienst van het volk Israël, want er was bij dit volk niets te zien: geen beelden, geen afbeeldingen, kortom geen zichtbare goden. Bij de andere volkeren was dat wel het geval: ‘Hun afgoden zijn zilver en goud, het werk van mensenhanden’, (Ps.115:4).

Wat geeft Gods volk als antwoord? ‘Onze God is in de hemel’, (Ps.115:3). Dat wil zeggen: Hij behoort niet tot de aarde, niet tot de zichtbare wereld, want Hij is van een andere orde. De psalmist gaat daarop door en zegt: ‘De hemel is de hemel van de HEERE, maar de aarde heeft Hij de mensenkinderen gegeven,’ (Ps.115:16). Er wordt dus gesproken over hemel en aarde als een tweedeling. Het zijn twee terreinen: de aarde als zichtbare wereld is voor de mens, maar de hemel, de onzichtbare wereld, is voor God. Zo was de stand van zaken voor de mens van het oude verbond. Voor hem gold: de hemel is van God. Dat is Zijn terrein. Dat was een gebied waar de mens nog niet kon komen. De hemel was boven en de mens was beneden. Men moest zich tevreden stellen met de wetenschap dat de hemel de woonplaats van God is. Slechts een enkeling mocht een glimp opvangen van wat er in de hemel allemaal afspeelde. Maar in de regel bleef het voor de mens, ook voor de gelovige, verborgen. Ooit liepen hemel en aarde in

elkaar over, maar omdat wij de Waarachtige willens en wetens vaarwel hebben gezegd, werd niet alleen de hof van Eden voor ons gesloten, maar ook de hemel. Goddank zond God Zijn Zoon van boven naar beneden om onze zonde te dragen en onze schuld te boeten. Hij baande weer een weg via het kruis naar het Vaderhuis. Hij heeft voor ons de hemel ontsloten, zodat wij daar weer kunnen komen. Johannes hoort de stem die hij al eerder had gehoord, namelijk de stem van de Zoon des mensen, en die heeft het geluid als van een bazuin. Als er sprake is van een bazuin, dan wil dat zeggen dat het eindgericht steeds dichterbij komt. Johannes hoort van Jezus een hartelijke uitnodiging omhoog te komen en te zien wat daarna geschieden moet. De hemel wordt dus zijn 'standplaats'. Vanaf die plek ontvangt hij het rechte zicht op de toekomst. Wie zicht wil hebben op de eindtijd waarin wij leven, moet dat niet zoeken op de aarde, maar in de hemel. Paulus zegt niet voor niets dat onze wandel in de hemel moet zijn (Fil. 3:20). Daar wordt getoond wat God doet en zal doen. Johannes klimt op naar de hemel doordat hij in geestvervoering raakt. Het woord 'vervoering' is door de vertalers ingevoegd, want letterlijk staat er: terstond kwam ik in de geest. Johannes verplaatst zich in de geest en gaat omhoog om te aanschouwen wat er in de hemel allemaal te zien is.

Het eerste wat Johannes te zien krijgt is de troon. Dat is het vaste punt in de hemel en het fundament waar alles om draait. Het moet te denken geven dat in het laatste Bijbelboek zesenvestig keer wordt gesproken over de troon. Daaruit blijkt dat het een heel belangrijk kernwoord is. Negen keer wordt er gesproken over het Koninkrijk. Zeven keer

over het Koningschap. Negentien keer over de Koning. Vaak wordt Gods Koningschap en Gods Koninkrijk de lof toegezwaaid. Overigens, Gods troon is niet te zien met het blote oog, maar die staat achter de deur. God regeert op een verborgen wijze. Daar legt het hele boek getuigenis van af. We moeten er ook op letten hoe God vanaf Zijn troon regeert: zittend! De troon straalt één en al rust uit. God draaft niet door de hemel om alles naar de grote dag te stuwten, maar Hij kan alles zittend af.

God lijkt kennelijk op edelstenen! Jaspis is een kristalheldere steen waar je helemaal doorheen kunt kijken. Als je die steen in het zonlicht houdt, fonkelt hij telkens op een andere manier. God stráált van licht. In Hem is er gans geen duisternis. God lijkt ook op de steen sardius. Dat is een bloedrode steen, die ook fonkelt, maar niet zo helder is als de jaspissteen. De betekenis? God is Licht én rechtvaardig. Als we God leren kennen, leren we Hem kennen als één en al licht, maar ook als één en al rechtvaardigheid. We leren God kennen als de stenen jaspis en sardius. Johannes ziet ook de regenboog rondom de troon. Geen halve, maar een hele! We zien er weleens twee tegelijk, maar altijd halve regenbogen. Johannes ziet dat die regenboog Gods troon omgeeft. De kleur van de regenboog is smaragd (groen). Groen is in de Bijbel de kleur van Gods trouw. De groene regenboog is een teken van Gods trouw. Ook van Gods bewezen genade en liefde door Christus aan zondige mensen. Wie leeft van Gods liefde en genade, wordt getroost dat Gods gramschap is geblust en leven mag van Gods trouw. Als we als kerk en wereld de boodschap van de regenboog op ons laten inwerken, omspant die heel de Schrift en

heel de geschiedenis van het eerste tot het laatste Bijbelboek. Die regenboog biedt hoop aan hopelozen en redding aan reddelozen.

Vers 4

Johannes ziet rond de troon vierentwintig tronen waarop vierentwintig oudsten zitten. 24 is het getal van de priesterklasse (1 Kron. 24). Hier zijn de priesters van alle tijden vertegenwoordigd. Priesters zullen regeren. Aan hen worden tronen gegeven. Zij vormen het hemelse bewind. Er wordt op priesterlijke wijze geregeerd. En het zijn ook oudsten. Dat zijn zij die veel gezien en gehoord hebben. Dragere van de Schriften waar ze vertrouwd mee zijn. In de hemel vertegenwoordigen zij degenen die op aarde lijden en zuchten vanwege verdrukking en vervolging. Ze zijn de vertegenwoordigers van het volk van God van alle tijden en alle plaatsen.

Vers 5

Johannes ziet niet alleen veel indrukwekkende dingen, maar ook huiveringwekkende zaken zoals bliksemstralen, stemmen en donderslagen die van de troon uitgaan. Met God moeten we niet spotten. We komen opnieuw de zeven vurige fakkels tegen die branden voor de troon van God en een beeld zijn voor de zeven Geesten van God (zie 1:4).

Vers 6

Johannes ziet voor de troon ook een glazen zee (kristalhelder). De zee is in de Bijbel steeds weer het gebied dat dreigt en bedreigt. Vaak ook het beeld van de chaos en de wanorde (Gen. 1:2). Soms ook een beeld van de volkerenwereld (Jes. 17:12, Ps. 46:3). Ook wel van de duistere wereld van dood en dodenrijk, die probeert om de aarde te overspoelen (Mar. 4:35vv). Maar nu Johannes

vóór de troon die glazen zee ziet, betekent dat: Er komt een dag dat die zee tot glas geworden is en niet meer omhoog kan komen en spiegelglad is. Dan is het gedaan met het geweld van de zee. Dan is de zee glashelder geworden. Dan kijk je tot op de bodem van de geschiedenis.

En midden in de troon en rondom de troon waren vier dieren (letterlijk: levende wezens). Johannes refereert aan Ez. 1:5 en Ez. 10:20. Het zijn geen dieren, maar engelen (cherubs). Het zijn de bewakers, (lijfwachters) van de troon. In Ezechiël zijn het de dragers van de troon. Daar staan ook de vier dieren die daaraan herinneren (Ez. 1:26). Gods troon staat er én blijft daar staan. Want de troon wordt constant bewaakt. Ze hebben overal ogen, zodat ze alles overzien en doorzien.

Vers 7 - 11

Johannes ziet ook waarop die cherubs lijken, maar heeft vooral aandacht voor wat ze zingen. We horen hen het lied zingen dat Jesaja ook hoorde zingen: 'Heilig, heilig, heilig is de HEERE van de legermachten; heel de aarde is vol van Zijn heerlijkheid!' (Jes. 6:3). Vervolgens klinkt er een lied dat klinkt als de klok. De vierentwintig oudsten werpen zich voor God neer om Hem te aanbidden en te geven wat Hem toekomt.

Openbaring 4 begint met de troon en eindigt met een lied, een scheppingslied. Er wordt in de hemel gezongen vóór God en tégen Zijn vijanden. Er wordt gezongen over de schepping, omdat die bedreigd wordt. Daarom moet voortdurend bij de troon klinken dat God de Schepper van hemel en aarde is en niet loslaat de werken van Zijn handen. De schepping gaat niet ten onder, want God

lééft en is verknocht aan Zijn schepping.

Gespreksvragen

1. Het moet te denken geven dat in het laatste Bijbelboek zesenvieftig keer wordt gesproken over de troon. Wat wil de Waarachtige ons daarmee leren? Welke troost is daaraan verbonden?
2. Wat is de betekenis van de stenen jaspis en sardius? Welke consequenties trekt u daaruit voor uw geloofsleven?
3. Wat is de betekenis van de regenboog rondom de troon? Betrek daar ook de doop bij.
4. Geef de betekenissen van de glazen zee. Welke spreekt u het meest aan en waarom?
5. Hoe komt het eren van God in Openbaring 4 tot uitdrukking? Komt dat in onze erediensten tot z'n recht? En in ons persoonlijk geloofsleven?
6. We moeten meer letten op wat er in de hemel gebeurt dan op aarde. Reageer!

Ds. E. de Mots

• *Pastoraal*

Een vergeten formulier: De Ziekentroost (2, slot)

Ad 3) Kritiek op de Ziekentroost

Hervormde Kerk

De tijden door, is dit geschrift niet overal goed ontvangen. Om te beginnen bij de toenmalige Nederlandse Hervormde Kerk. In het 'Dienstboek voor de Ned. Herv. Kerk in ontwerp', is het niet opgenomen. Reden? 'Ondanks het waardevolle... is deze om zijn geheel verouderd karakter niet opgenomen en is een geheel nieuwe opzet gegeven, die rekening houdt met de vragen in onze tijd rondom gezond- en ziek zijn'. Met andere woorden: het wordt als 'gedateerd' gezien. Niet toegespitst op de (vragen van de) tijd.

Dr. K. J. Kraan

Veel bonter maakt dr. K.J. Kraan het. In zijn boek 'Opdat u genezing ontvangt', zet hij de Ziekentroost neer als 'opium in het reformatorisch kerkboek, een ijselijk (!) geschrift dat

eindelijk stilletjes is weggemoffeld'. Hij voegt er kwalificaties aan toe als 'bijbels gewouwel' en 'modder der eeuwen'. Dat zijn niet mis te verstane, wat mij betreft, al te grove kwalificaties. De moeite voor Kraan ligt in het feit dat er in de Ziekentroost nergens aandacht wordt besteedt aan 'lichamelijke verlichting'. Of zelfs maar: genezing! Nadruk ligt, volgens hem, eenzijdig op Jezus als Verzoener van onze zonden. Daarmee is er sprake van 'ego-centrisch heilsegoïsme'. Daarom noemt hij de Ziekentroost een 'gevaarlijk geschrift'.

Dr. G. Heitink

Ik verwacht: een iets bekendere naam. Onlangs kwam er een nieuw boek van hem uit, dat in De Waarheidsvriend werd besproken door dr. H.J. Paul. Hij is niet zo negatief als dr. Kraan. Kort gezegd vindt hij het een 'te smal geschrift'. Teveel gefocust op de verzoening tussen God en mens. Het gaat

z.i. in het pastoraat, het pastorale gesprek, om méér! Namelijk om 'een helpende relatie aangaan met anderen'. Daarin moeten niet slechts bepaalde, maar 'alle mogelijke geloofs- en levensvragen' ergens een plek krijgen! Niet de pastor (de ziekentrooster) is daarbij leidend, maar het (pastoraat) is een samenspel tussen beide.

Prof. dr. H.M. Kuitert

Een bekende naam...! Hij publiceerde 'Een gewenste troost'. Kuitert stelt dat wij mensen niet moeten lastig vallen met onze troost. Dus al helemaal niet met Ziekentroost! Ik citeer nu even: 'Stervende mensen met de Evangelieboodschap overvallen, lijkt mij gebrek aan respect voor (een) medemens(en). Wij mogen ook niet met de beste bedoelingen een plaag zijn voor iemand die sterft. Dat eist de achting die wij voor medemensen dienen te koesteren....Zelfs iemands eeuwig wel en wee kan geen reden tot pressie worden'...(..) 'We dienen met de christelijke boodschap nu net niet op het laatste nippertje aan komen. Het heeft alleen maar zin mensen daarmee aan te klampen, als ze er, met of zonder woorden om vragen'. Samengevat: kom vooral niet te dichtbij met de boodschap van het Evangelie. Laat er ruimte zijn en blijven als het gaat om pastorale begeleiding van een medemens. Kuitert spreekt niet eens van een pastorant, maar de algemene term: medemens. Dat geeft ook al iets van de houding die de pastor moet innemen. Niet die van een trooster, die naast het ziekbed of sterfbed zit, maar die van 'medemens'.... De pastor moet vooral terughoudend zijn!

Eigen kritiek

Ik voeg zelf ook even wat toe. De kritiek van

voornoemde theologen is mij tekort door de bocht. Er ligt duidelijk een andere visie op het Evangelie of pastoraat bedrijven achter. Met het kind moet niet het badwater weggegooid worden. Het is te begrijpen dat wij zoveel eeuwen na deze publicatie (5 eeuwen!) anders tegen dingen aankijken. Zoals ik al eerder zei, was bijv. de medische wetenschap nog lang niet zo ver gevorderd. Ook hoe er in de tijd van Hille tegen de ziekte, ziek zijn en de dood werd aangekeken, verschilt – begrijpelijkerwijs - nogal met onze tijd. Het is (m.i.) niet terecht om vanuit de vragen van ónze tijd en samenleving naar dit geschrift te kijken!

Maar er zit ook een andere kant aan. Het kán ook te massief gebruikt worden. Zónder pastorale bewogenheid. Zónder rekening te houden met de pastorant. Zónder dat er echt eerst geluisterd is en wordt. Wij moeten waken voor een 'drop-Evangelie': de Evangelieboodschap droppen zonder écht oog, en vooral hárt, te hebben voor het zieke of stervende gemeentelid! Wij leven 'zomaar' aan zijn of haar vragen voorbij! Het komt niet echt tot een ontmoeting, waarbij ook de eigen vragen en nood aan de orde (mogen) komen! Als dat bij Eén Iemand wél plaatsvond, was het de Heere Jezus wel! Zogezegd dropte Hij Zijn pastoraat niet, maar had Hij eerst volop oog en aandacht voor de ander. Of dit nu de Samaritaanse vrouw was, of een blinde aan de kant van de weg, open (en gerichte) vragen brachten Jezus als vanzelf bij de kern van Zijn boodschap.

Een ander, derde, punt van kritiek noemde ik al: de verouderde taal. Zonder daarbij ook maar iets af te doen van de inhoud. Dat vraagt, wat mij betreft, om herziening. Zoals wij ook andere geschriften (formulieren)

kennen in een herziene uitgave. Tegelijk zou het daarbij ook mooi zijn om het verder te actualiseren. Maar dan krijgen we, denk ik, een enigszins ander geschrift! Tóch het zou zeer te overwegen zijn! Om met dr. J. Hoek te spreken: '(...) wij hebben geen behoefte aan een andere theologie dan die welke aan 'de Ziekentroost' ten grondslag ligt. Wél zal een andere vertolking en verwoording nodig zijn'. Dit schreef hij al in 1983, in een zestal artikelen in het Gereformeerd Weekblad over de Ziekentroost.

Ad 4) Lessen uit de Ziekentroost – ik noem er zes

Een paar maanden terug schreef collega W.A. Zondag, predikant van de GG in Dordrecht en bijzonder hoogleraar Kerk, Recht en Samenleving aan de TUA te Apeldoorn, over de Ziekentroost in een column in het Reformatorisch Dagblad (RD). Hij had, zoals hij schrijft, een oudere dame aangeraden het te lezen. Zij reageerde tijdens een pastoraal bezoek: Dominee, wat is de Ziekentroost toch ruim! Zijn reactie was: Dat is inderdaad zo, maar zeker niet ruimer dan Gods Woord, want het komt helemaal op uit Gods Woord'.

1) Dat brengt mij bij een eerste les: het reikt noties aan die van wezenlijk belang zijn én blijven! Niet alleen de notie van de achterliggende oorzaken van ziekte en zorg. Van nood en van dood! Ook niet alleen de notie van het verlossingswerk van de Heere Jezus. Zo krachtig neergezet! Maar vooral het besef dat wij onderweg zijn, dat wij pelgrim zijn. Gasten en vreemdelingen!

En dat het ons zéér indringend de vraag stelt: waar wij heengaan, als wij van hier scheiden? Om het met een kopje van een onderdeel te

zeggen! Kan het ook zijn dat wij teveel hechten?! En door alles wat wij in huis hebben aan medische kennis en wetenschap dít uit 't zicht raakt? De toekomst met Hem? Van Hille schrijft ergens dat de Zijnen 'met grote vrijmoedigheid staan voor het aangezicht degenen die ons benauwd hebben. Daar zullen wij blinken, gelijk de zon, in het Rijk van onze Vader. Is dit bij u en mij (voortdurend) in beeld?

2) Een tweede les: brengt de Ziekentroost ons zo ook niet bij onderwerpen die in het pastoraat, op een ziek- of sterfbed misschien niet of nauwelijks (meer) aan de orde komen? De vraag is zelfs of het ook niet goed zou zijn, een onderdeel/meerdere onderdelen te lezen tijdens 'gezonde' dagen. Ik doel op de onderdelen uit dit geschrift die stilstaan bij het (ik citeer) 'behoren verlangen naar de dood, het 'uit dit lichaam verhuizen, eer wij bij den Heere komen' en 'waar wij heengaan, als wij vanhier verscheiden'. U hoeft het niet te zeggen, broeders, zusters, maar wie komt hier als ambtsdrager mee op huisbezoek? Bij wie ging het gesprek daarover? Wij belijden dat wij gasten en vreemdelingen zijn, maar de práktijk! Keert dit ook terug in pastorale gesprekken?

Niet zonder reden begon ik met de spotjes van SIRE: zij kunnen zomaar een wake-up-call voor ons zijn. In hoeverre vindt het gesprek hierover in 'onze kringen' plaats? De Ziekentroost reikt meerdere handvatten aan voor gesprek!

3) Een derde les: bij een ziek- of sterfbed komen we niet met eigen woorden maar met Góds Woord. Dat lijkt een open deur, maar in de praktijk weerbarstig. Juist dán kan het over zoveel andere dingen gaan! Of óók: héb-

ben wij vaak geen woorden! Wat is er dan ‘mooier’ om vanuit de Ziekentroost bepaalde gedeelten uit Gods Woord te laten spreken? Ik geef een voorbeeld. Een onderdeel heet: Wij moeten tot Christus onze toevlucht nemen. Alléén het kopje al! Ik citeer een paar zinnen: En naardien wij elke ogenblik hulp van node hebben, zo moeten wij tot Hem gaan. Want Hij zegt bij de profeet David: Roep Mij aan in den dag der benauwdheid, en Ik zal er u uithelpen. Én: Al kon een moeder haar zuigeling vergeten, zo zal Ik toch u niet vergeten. Troostvolle woorden aan een ziek- en sterfbed!

4) Een vierde les: die ligt dicht tegen de tweede aan. De wijze waarop er in de nood van het leven gesproken wordt over ziekte en nood, lijden en sterven. Dat gebeurt met Bijbelteksten waaruit niet alleen troost spreekt, maar ook zékerheid. Waar heeft een gemeentelid in nood, in ziele-nood, in aanvechting en strijd, meer aan, dan gewezen te worden op de zekerheid van Gods beloften? Van Christus en Zijn volbrachte werk? Ik citeer weer, nu uit het onderdeel ‘Christus is onze Middelaar’: Hij is onze waarachtige Middelaar, Die tussen God en ons staat, om onze Voorspraak te wezen tegen al onze beschuldigers (...). Waarom Hij ook volkomen kan zalig maken degenen die door Hem tot God gaan, alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden(...). En (...): Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus, den Rechtvaardige. Wat een rijk Evangelie!

5) Een vijfde les: in aansluiting bij het vierde punt: bepalen de verschillende onderdelen ons niet indringend bij de sterfelijkheid van ons bestaan? In artikelen in het, al eerder ge-

noemde, Gereformeerd Weekblad onder de kop ‘Bijbels-gereformeerd pastoraat aan het ziek- en sterfbed’, schrijft ds. M.A. van den Berg: De Ziekentroost kan ons helpen, als we zelf ziek zijn, om ook als het niet tot de dood lijkt te zijn, toch te beseffen dat elke ziekte rammelt aan ons levenshuis. In lijn van de Prediker, Prediker 7: 2: Het is beter naar een klaaghuis te gaan dan naar een huis te gaan waar een feestmaal gehouden wordt.

Ik zou er van daaruit voor willen pleiten dit geschrift ook al vroeg onder de aandacht te brengen van onze jongeren. Er onder (bijv.) de catechisanten aandacht aan te besteden. Omgezet in een aangepaste vorm en uitleg. Maar met dezelfde kernboodschap. Een soort lesbrief. In een tijd, die wij als maakbaar typeren, kan het geen kwaad om op pastorale wijze onze jongeren vanuit ons Psalmbboek al iets mee te geven van de noties (met Psalm 103) van ‘het gras van ons bestaan’. Daarvoor kunnen we natuurlijk ook genoeg uit de Bijbel putten, maar in de Ziekentroost vinden we onderscheiden thema’s (indringend) bij elkaar gebracht.

6) Een zesde en laatste les: is het bezwaarlijk om dit geschrift bréder te gebruiken? Ik bedoel niet alleen door ambtsdragers, maar ook door gemeenteleden? Het zou kunnen bijdragen bij een bezoek aan een ziek gemeentelid. Of ook: familielid. Het wordt vaak al zo lastig gevonden wát te zeggen. Reikt de Ziekentroost daarbij niet het nodige aan? Zou het niet kunnen bijdragen aan een stukje ondersteuning bij een ziek- en sterfbed? Een pleidooi daarmee om het breder onder de aandacht te brengen en zo ook echt in het midden van de gemeente te leggen! Via kerkblad of een gemeenteavond. Als stimulans voor het onderlinge pastoraat!

Wijzigingen adresboekje 2015

De volgende wijziging in 'het Adresboekje' doorvoeren:

1) de voorzitter van de 'J.M.V. Timotheüs' te Woudenberg (blz. 41) heeft een nieuw adres: C. van den Bosch, Burgemeester Roëllaan 9, 3925 BB Scherpenzeel. Ook de secretaris van deze MV heeft een nieuw adres: dhr. G. Wolterink, Laanzicht 16, 3931 RN Woudenberg.

Met vriendelijke dank voor uw medewerking,

Ds J van Dijk, secr.

e-mail: ds.j.vandijk@hetnet.nl

Mannenthemadagen 2022

In de komende tijd staan er diverse mannenthemadagen gepland. Noteert u het alvast in uw agenda?

We hopen u op een van deze bijeenkomsten te ontmoeten. Zie voor verdere info: www.mannenthemadagen.nl

ZATERDAG 17 SEPTEMBER 2022 WEST (ZUID-HOLLAND-ZUID)

Thema: 'Hemel en hel, feit of fictie?!'

Sprekers: Ds. H. Peet uit Sliedrecht en ds. M.M. van Campen uit Goes

Locatie: Immanuëlkapel, Ridderkerk – Oostendam

ZATERDAG 15 OKTOBER 2022 MIDDEN (VEENENDAAL EN MIDDEN NEDERLAND)

Thema: 'Hemel en hel, feit of fictie?!'

Sprekers: Ds. J.P. Nap uit Hoevelaken en ds. B. de Graaf uit Nunspeet

Locatie: Gebouw Maranatha, Veenendaal

1e voorzitter: Ds. J.H. Lammers
Vlinderlaan 116, 3863 GK Nijkerk
T 033 2000592 • j.h.lammers1@gmail.com

2e voorzitter: Ds. J.M. Molenaar
Julianalaan 17, 2712 CB Zoetermeer
T 079 3168995
ds.jmmolenaar@gmail.com

1e secretaris: Ds. J. van Dijk
Dondersstraat 6, 2984 GR Ridderkerk
T 0180 398670 • ds.j.vandijk@hetnet.nl

2e secretaris: Dhr. C.D. Groenendijk
Koolmees 35, 2986 VB Ridderkerk
T 0180 423817 • c.d.groenendijk@hotmail.com

1e penningmeester: Dhr. A. Kreijkes
Baankamp 6, 7462 TD Rijssen
T 06 28427056
tonny@qualityfinance.nl

2e penningmeester: Dhr. J. van Capelleveen
Valleistraat 60, 3901 RT Veenendaal
T 0318 516930 • jvancapelleveen@solcon.nl

Lid: Ds. E. de Mots (Redactie-adres)
Pelikaan 34, 2986 TB Ridderkerk
T 0180 424636 • predikant@rondzes.nl

Lid: Ds. A. Snoek
Kerkstraat 8, 4041 XB Kesteren
T 0488 723120 • asnoekvdm@solcon.nl

Lid: Ds. H.J.T. Lubbers (Themadagen)
Jacobshoeve-Erf 6, 3931 RZ Woudenberg
T 033 2861207
h.j.t.lubbers@hervormdwoudenberg.nl

Overlijdensberichten:

J. Bout & Zn.,
Ceintuurbaan 32-34, 1271 BJ Huizen
E info@boutdruk.nl (o.v.v. Herv. Vaan)

Aanvragen Hervormde Vaan en mutaties:
doorgeven via het emailadres van de Herv.
Mannenbond: info.mannenbond@solcon.nl
Bestuurswijzigingen melden aan de 1e secretaris

Voor elkaar - vakantieweken

Wie bezorg jij een fijne vakantie?

Maandenlang kijken de gasten met een verstandelijke beperking er al naar uit: heerlijk een weekje weg met de VOOR ELKAAR vakantieweken! Andere gasten ontmoeten, gezellige dingen doen, luisteren naar Bijbelverhalen, samen zingen, vriendschap ervaren. Kortom, heerlijk vakantie vieren! Maar... om alle gasten de juiste zorg te kunnen bieden, zijn we nog dringend op zoek naar vrijwilligers! Heb jij hart voor mensen met een

verstandelijke (en vaak ook lichamelijke) beperking, wil je een week van je vakantie met liefde in dienst stellen van je naaste en ben je tussen de 17 en 67 jaar? Geef je dan zo snel mogelijk op via de website, voorlekaarvakantieweken.nl/vrijwilliger (voorheen onderdeel van de hervormde vrouwenbond, sinds dit jaar een zelfstandige stichting), daar vind je ook meer informatie. We doen vooral een dringend beroep op je als je verzorgende/verpleegkundige bent, maar ook andere vrijwilligers (zowel mannen als vrouwen!) zijn nog nodig.

Overlijdensberichten

*Zie, Ik heb u in beide handpalmen
gegraveerd, uw muren zijn
steeds voor Mij.
Jesaja 49:16*

Op 6 mei 2022 heeft de HEERE
op Zijn tijd weggenomen, ons
trouw en meelevend lid

KLAAS PIEL

in de gezegende leeftijd van 90 jaar.

Wij wensen zijn vrouw en overige
familieleden Gods troost en
nabijheid toe.

Bestuur en leden van
Mannenvereniging
'Schrift en Belijdenis'

Rouveen, mei 2022

*Maar trouwe God Gij zijt
het schild dat mij bevrijdt.*

Ps. 3 : 2

Op 10 mei 2022 nam de Heere tot
Zich ons trouw en meelevend lid

JAN PIET TER HAAR

in de leeftijd van 72 jaar.

Met dankbaarheid denken we te-
rug aan zijn actieve deelname aan
de gesprekken rondom het Woord
op onze vereniging.

De Heere vertrooste zijn vrouw,
kinderen en kleinkinderen.

Bestuur en leden van
Mannenvereniging 'WEST'
te Veenendaal

Veenendaal, mei 2022

Boekbespreking

W. Verboom, **Catechismus voor kinderen**, Heerenveen: Groen, 2022, 48p., € 13,99 (ISBN 978-90-8897-025-2)

Dit boekje wil de Heidelbergse Catechismus doorgeven aan onze kinderen.

De auteur heeft een hertaling gegeven, die de kinderen gemakkelijk meeneemt in de

inhoud van onze Heidelbergse. De schrijver wil op deze manier in de kinderjaren een basis van geloofskennis leggen, waar later op voortgebouwd kan worden. In de inleiding wordt aangegeven hoe dit boekje gebruikt kan worden in gezin, school, zondagschool, of kindercatechisatie. Het boekje heeft een mooi formaat en de layout is uitnodigend om te gaan gebruiken. Het zou mooi zijn als via dit boekje onze kinderen ingewijd worden in de inhoud van het geloof, het gebod en het gebed.

JMM

Overlijdensberichten

*Eèn ding heb ik van de Heere
verlangd, dat zal ik zoeken: dat ik
wonen mag in het huis van de Heere,
al de dagen van mijn leven,
om de lieflijkheid van de Heere
te aanschouwen en te
onderzoeken in zijn tempel.*

Psalm 27:4

BASTIAAN MARIUS VERHOEFF

in de leeftijd van 89 jaar.

We gedenken in dankbaarheid zijn jarenlange betrokkenheid bij onze vereniging.

De Heere vertrooste zijn kinderen, kleinkinderen en verdere familie.

Bestuur en leden van de
Mannenvereniging
'Sola Fide'

Bleskensgraaf, 22 mei 2022

Met droefheid geven wij kennis dat de Heere na een korte ernstige ziekte uit ons midden heeft weggenomen ons trouw en meelevend lid

CEES BREUGEM

in de leeftijd van 81 jaar.

Zijn getuigenis en heenwijzing naar het verzoeningswerk van Christus en zich gedragen te weten door de Heere, zullen bij ons in dankbare herinnering blijven en de Heere geve dat deze getuigenis geheiligd wordt aan ons aller hart. Wij bidden zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen en allen die hem lief en dierbaar waren de genade en troost van de Heere toe.

Bestuur en leden
Herv. Mannenver.
'Rond het Woord'
te Groot-Ammers

Groot-Ammers, 25 mei 2022